

Dopuštanje zla

Dio 1 od 2

„Sa stabla spozna je dobra i zla da nisi jeo! U onaj dan u koji s njega okusiš, zacijelo ćeš umrijeti!“

— 1.Mojsijeva 2: 17 —

ZAŠTO na svijetu postoji toliko zla, patnje i nedaća? To se pitanje postavljalo u vrijeme rata kada su gradovi uništavani, a mladi, stari, novorođenčad, pravednici, zli, vjernici i nevjernici stradavali zbog čovjekove nečovječnosti prema čovjeku. To se pitaju i oni koji proživljavaju ili promatraju patnju na bolesničkim krevetima. Zašto se nevino dijete razboli i umre? Zašto nepravedni često napreduju, dok plemeniti i čestiti ljudi često trpe teškoće?

Postoje i oni koji su ubijeni, ranjeni ili su pretrpjeli gubitak domova i imovine uslijed prirodnih katastrofa kao što su uragani, tornada, potresi, tsunami, poplave i požari. Današnja svjetska pandemija COVID-19 pravi je primjer nesreće koja nema granice i ne šteti nijedan segment ljudskoga društva. Strah, ne samo zbog bolesti, već i od dugoročnih zdravstvenih i ekonomskih posljedica, zahvatio je cijeli svijet, a budućnost je u najboljem slučaju još uvijek vrlo nejasna. Ako, kao što vjerujemo, postoji Bog pun ljubavi koji je vrhovno biće i stvoritelj čitavog svemira, zar on ne može učiniti nešto u vezi s tim? U stvari, zašto uopće dopušta da se događaju takve grozne tragedije? Zar Bog nema sažaljenja? Je li

mu stalo? Sigurno je da ako je on Bog ljubavi, kako Biblija svjedoči, on mora imati neki razlog za dopuštanje zla, i jednako važno, plan za njegovo konačno iskorjenjivanje.

Zlo i njegovi štetni rezultati nisu ograničeni na sadašnju generaciju, niti samo na nedavnu prošlost. Kroz cijelu povijest, čovjek je patio i umirao od poštasti, rata, gladi, katastrofa i bolesti. Svi su, u svakoj generaciji, izgubili borbu s velikim neprijateljem—Smrcu. Abel, sin Adamov, smatran je pravednim pred Bogom, pa ipak je on prvo ljudsko biće čija su patnja i smrt zabilježeni u Bibliji—žrtva pogibelji od ruke vlastitog brata. Danas, svakih dvadeset i četiri sata više od 150 000 ljudi diljem svijeta umre. Iako bolnice, starački domovi, mentalne ustanove i domovi za nemoćne postoje zbog zbrinjavanja onih koji pate i umiru, većina ljudi trpi bolove i bolesti i na kraju umiru kod kuće ili u krugu obitelji i prijatelja.

JOB TRAŽI ODGOVOR

Pitanje među bogobojaznim ljudima zašto vrhovno biće svemira dopušta zlo nije novo. To se pitanje oduvijek postavljalo. Tisućama godina prije, Job, vjerni Božji sluga, osobno se bavio otkrivanjem značenja vlastite patnje. Zapis o tome nalazimo u Biblijskoj knjizi koja nosi njegovo ime. Prvi stih ove knjige govori nam da je Job bio pravedan čovjek koji se bojao Boga i odvrćao od grijeha.

Job je bio uspješan čovjek, Bog ga je blagoslovio u materijalnom smislu. Zapisano je da je imao "sedam tisuća ovaca, tri tisuće deva, pet stotina jarmova goveda, pet stotina magarica i veoma mnogo služinčadi. Čovjek taj bijaše najugledniji među svim

istočnjacima." (Job 1: 3) Job je također bio blagoslovljen s velikom obitelji i želio je da i njih Gospodin blagoslovi. Job se molio za svoju obitelj i prinosio žrtve, jer, kako je rekao: "Tko zna nisu li mi sinovi grijeshili i u srcu Boga hulili." (vss. 4, 5) Job je, čini se, osjećao da će se, u slučaju da su njegovi sinovi zgriješili, njegove molitve u njihovo ime čuti i pogodno udovoljiti. Logično je zaključiti da je Job potpuno zaslužan za trajne životne blagoslove zbog njegove čestitosti pred Bogom.

Međutim, Joba su čekala iskušenja za koja nije bio potpuno pripremljen. Sotona, veliki protivnik Boga i ljudi, tvrdio je da je ovaj Gospodinov sluga vjeran Bogu samo zato što je njegova odanost kupljena obiljem dobrih stvari kojima je bio blagoslovljen. Odgovarajući na ovu optužbu, Bog je dopustio Sotoni da Jobu nanese nesreće kako bi provjerio njegovu vjernost. Bog nije imao nikakve sumnje u ishod ovog iskušenja, jer je po svojoj mudrosti znao da će se svaka privremena patnja, kojoj je dopustio da uđe u Jobov život, na kraju za njega pokazati velikim blagoslovom.

Job je iskusio velike nevolje. Zapis kaže: "Jednoga dana, dok su Jobovi sinovi i kćeri jeli i pili vino u kući najstarijeg brata, dođe glasnik k Jobu i reče: Tvoji su volovi orali a magarice pokraj njih pasle, kad iznenada Sabejci navališe na njih i oteše ih, pobivši momke ostrim mačem. Jedini ja utekoh da ti ovo javim. Dok je on još to govorio, dođe drugi i reče: Oganj Božji udari s neba, spali tvoje ovce i pastire te ih proždrije. Jedini ja utekoh da ti javim. Dok je još govorio, dođe treći i reče: Kaldejci navališe s tri čete na tvoje deve i oteše ih, pobivši momke ostrim mačem. Jedini ja utekoh da ti javim. Dok je ovaj još govorio, dođe četvrti i reče: Tvoji su sinovi i kćeri jeli i pili vino u kući najstarijeg

brata. I gle, vjetar se silan diže iz pustinje, udari na sva četiri ugla kuće, obori je na djecu te ona zaglaviše. Jedini ja utekoh da ti javim.”—vss. 13-19

JOB JOŠ UVIJEK ODAN

Jobova reakcija na ove grozne vijesti glasila je: "Gol izidoh iz krila majčina, gol ću se onamo i vratiti. JAHVE dao, JAHVE oduzeo! Blagoslovljeno ime JAHVINO!" Čitamo da: "Uza sve to, nije sagriješio Job niti je kakvu ludost protiv Boga izustio." (vss. 21, 22) Tada je Bog dopustio daljnje nevolje za Joba. Oduzeto mu je zdravlje. prekriven "prištem od tabana do tjemena. Job uze crijep da se struže njime i sjede u pepeo." (Job 2: 7, 8) Tada se Jobova žena okrenula protiv njega i rekla: "Prokuni Boga i umri!" Na to Job odgovori: "Brbljaš kao luđakinja! Kad od Boga primamo dobro, zar da onda i zlo ne primimo?"—vs. 9, 10

Job se nije okrenuo od Boga kada ga je snašla nevolja, kao što su to mnogi činili tijekom povijesti. Njegova glavna briga bila je saznati zašto je Bog dopustio da bude pogođen takvim gorkim iskustvima, a u cijeloj njegovoj knjizi nalazimo dokaze njegova traženja tog razumijevanja. Nakon što je Job slomljen bolešću, trojica njegovih prijatelja posjetila su ga zbog navodnog pružanja utjehe. Kasnije u knjizi saznajemo da ta trojica nisu govorila istinu o Bogu, što podrazumijeva da gledišta koja su iskazali Jobu nisu točna.—Job 42: 7

Poglavlje za poglavljem odvija se mudrovanje i razmjena mišljenja između Joba i njegova tri prijatelja. Međutim, sve o čemu su govorili jest da je, prema Jobovim prijateljima, patio jer je počinio teške grijeha koje je skrivao od njih i zbog kojih se nije pokajao i tražio Božje oprostjenje. Job je shvaćao da nije savršen,

ali je također znao da nije namjerno prekršio Božje zakone, pa nije mogao prihvatiti ovo objašnjenje.

ZAŠTO ZLI LJUDI NAPREDUJU?

Job je znao da, dok on kao sluga Božji strada, zli ljudi često napreduju i očito izbjegavaju nesreće koje snalaze tolike ljude. U odgovoru svojim prijateljima, rekao je: "Zašto na životu ostaju zlikovci i, što su stariji, moćniji bivaju? Potomstvo njihovo s njima napreduje a izdanci im se množe pred očima. Strah nikakav kuće njihove ne mori i šiba ih Božja ostavlja na miru. Njihovi bikovi plode pouzdano, krave im se tele i ne jalove se. K'o jagnjad djeca im slobodno skakuću, veselo igraju njihovi sinovi. Oni pjevaju uz harfe i bubnjeve i vesele se uz zvukove svirale. Dane svoje završavaju u sreći, u podzemlje oni silaze spokojno [ne podnoseći dugu, tešku bolest]."—Job 21: 7-13

Iako je Job znao da objašnjenje koje su mu pružili prijatelji nije istinito, nije razumio zašto Bog dopušta da tako teško pati. Na lijep, poetičan način opisuje svoje traženje razumijevanja Boga u svjetlu vlastitih iskustava govoreći: "Na istok krenem li, naći ga ne mogu; pođem li na zapad, ne razabirem ga. Išem na sjeveru, al' ga ne opažam; nevidljiv je ako se k jugu okrenem. Pa ipak, on dobro zna put kojim kročim! Neka me kuša: čist k'o zlato ću izići!"—Job 23: 8-10

Job je vjerujući shvatio da postoji božanska svrha u tako teškoj kušnji, ali on još nije otkrio tu svrhu. Bio je, međutim, uvjeren da će, ako zadrži svoju ispravnost pred Bogom, uspješno položiti test i "čist k'o zlato izići!". Jobova supruga željela je da on prokune Boga, ali on je znao da bi to bilo glupo. U svim vremenima postojali su vajni vjernici koji su se, kad ih je

snašla nevolja, pitali gdje je Bog i što čini da ih zaštiti. Mnogi su se čak okrenuli protiv Boga, ali vjerni Job nije.

BOŽJI ODGOVOR

Počevši od 38. poglavlja, koje je uglavnom u upitnom obliku, nalazimo Božji odgovor na Jobovo pitanje. Mnoga su pitanja bila zamišljena kako bi podsjetila Joba da on zaista jako malo razumije o Bogu, i da se zbog njegovog ograničenog znanja o svakom području u kojem se Gospodin očituje, ne bi trebao čuditi što nije uspio u potpunosti shvatiti zašto je dopušteno da pati.

Ovo je važno gledište koje moramo imati na umu kada se pitamo zašto Bog ne čini nešto u vezi s ljudskom patnjom. Možemo pogrešno pretpostaviti da bi Bog, ako je imao inteligenciju koju mi imamo, sigurno nešto poduzeo. Dovedeni do krajnosti, ako ne vidimo ono za što vjerujemo da bi trebalo učiniti kako bi se ublažilo takvo zlo i njegovi rezultati, možemo posumnjati da postoji Bog. U onoj mjeri koliko se možemo smatrati krivima za ovu vrstu pogrešnog rasuđivanja, bilo bi dobro razmotriti pitanja koja je Bog postavio Jobu. Pojavljuju se u poglavljima 38-41.

Sva Božja pitanja odnose se na čuda stvaranja. On pita Joba je li bio prisutan kad je postavio temelje zemlje i razumije li zakone kojima se upravlja morskom plimom. Pita ga o instinktima i navikama raznih ptica i životinja, pa čak i velikih morskih stvorenja. Tada je Job upitan može li objasniti mudrost i snagu prisutnu u tim čudesima stvaranja.

Kako se ispitivanje nastavlja, Job ga prekida i kaže: "Odveć sam malen: što da odgovorim? Rukom ću svoja zatisnuti usta. Riječ rekoh – neću više započeti;

rekoh dvije – al' neću nastaviti." (Job 40: 4, 5) U Jobovu izrazu: "Odveć sam malen", značenje hebrejske riječi prevedene kao "malen" je "brz, malen, oštar." Očito je Job priznavao Bogu da je prebrzo govorio—da mu je gledište bilo ograničeno i da je zvučalo preoštro.

JOB UČI VAŽNE LEKCIJE

Job je sada počeo shvaćati svoj pravi položaj pred Gospodinom. Nije na njemu bilo da prosuđuje Boga prema vlastitom ograničenom ljudskom shvaćanju, a zatim tako slobodno iznosi svoja mišljenja kad je uistinu vrlo malo znao. Ovo je ujedno i dobra lekcija za sve nas. Istina je da je svijet ispunjen mnogim oblicima zla. Međutim, nije na nama da zbog toga izgubimo vjeru u Boga, pa čak ni da ga kritiziramo. Naš bi stav trebao biti skroman i ozbiljno tražiti odgovor na naša pitanja iz jedinog pravog izvora, a to je Riječ Božja, a ne iz našeg ograničenog, često pogrešnog ljudskog rasuđivanja.

Božja su se pitanja nastavila, a na kraju je Job opet progovorio: "Ja znadem, moć je tvoja bezgranična: što god naumiš, to izvesti možeš. Tko je taj koji riječima bezumnim zamračuje božanski promisao? Govorah stoga, ali ne razumjeh, o čudesima meni neshvatljivim. O, poslušaj me, pusti me da zborim: ja ću te pitat', a ti me pouči. Po čuvenju tek poznavah te dosad, ali sada te oči moje vidješe."—Job 42: 2-5

Job je napokon saznao značenje svoje teške kušnje. Shvatio je da je dobronamjerna nakana bila njegovo jasnije razumijevanje Boga, kako bi mu mogao služiti vjernije i s više uvažavanja. On govori o tom jasnijem razumijevanju kao "viđenju" Gospodina, a ne samo slušanja o njemu. Kako je stekao toliko bogatstvo

razumijevanja, Jobu je kratko razdoblje njegove patnje vjerojatno izgledalo kao najdragocjenije iskustvo.

Osim što ozdravi Joba, čitamo da "JAHVE blagoslovi novo Jobovo stanje još više negoli prijašnje. Blago mu je brojilo četrnaest tisuća ovaca, šest tisuća deva, tisuću jarmova volova i tisuću magarica. Imao je sedam sinova i tri kćeri. ... U svem onom kraju ne bijaše žena tako lijepih kao Jobove kćeri. I otac im dade jednaku baštinu kao i njihovoj braći."—Job 42: 12-15

OBJAŠNJENJE

Božji plan općeg dopuštanja zla kroz stoljeća bio je, a i danas je, isti kao i za Joba. Adama je stvorio savršenim čovjekom, na svoju sliku. Biti stvoren na Božju sliku podrazumijevalo je imati sposobnost rasuđivanja. Jedno od pitanja koje je Bog postavio Jobu bilo je: "Tko je mudrost darovao ibisu, tko li je pamet ulio u pijetla?" (Job 38: 36) Stvoritelj je obdario Adama sposobnošću da procesom rasuđivanja stekne znanje i mudrost. To je bilo u suprotnosti s onim što nazivamo instinktom koji je dan nižim životinjama.

Međutim, Bog nije na čudesan način usadio rasuđivanje u Adamov um s namjerom da se tim rasuđivanjem nasilno upravlja. Bog nije želio da njegovo ljudsko stvaranje bude poput robota, koji se kreću mehanički i bez ikakvog osjećaja razumijevanja. Čovjeku je data sposobnost učenja i sloboda izbora zahvaljujući znanju koje je stekao. Ono što će čovjek učiniti s tim spoznajama, u konačnici će odrediti njegovu vječnu sudbinu.

Čovjek spoznaje putem svojih pet osjetila. Spoznaje promatranjem, što je uporaba njegova osjeta vida. Spoznaje slušanjem—osjet sluha je sredstvo

prikupljanja informacija. Čovjek kroz osjet dodira osjeća bol i prima upozorenja na moguću opasnost kao kad dođe u kontakt s kipućom vodom. Iskustvo ga tada uči da temperira vodu koju koristi za unutarnje i vanjske namjene. Čovjek miriše miris ruže i oduševljen je njime, ali se odvraća s gađenjem kad osjeti neugodne mirise. Miris djeluje zajedno s okusom i omogućava čovjeku da okusi zdravu hranu i uči ga da izbjegava jesti neukusne stvari, iako njegov osjet vida u početku može nagovjestiti da su lijepe.

Dakle, vidimo da uporabom svojih pet osjetila čovjek spoznaje informacijama koje su mu priopćene promatranjem i iskustvom. Neki tvrde da čovjek također stiče znanje putem "intuicije", ali to nije potpuno točno. Takozvana čovjekova intuicija temelji se na informacijama koje su već tu. Samo Bog posjeduje urođenu sposobnost stjecanja i razvijanja znanja potpuno neovisno o svim vanjskim izvorima.

Kako bi čovjek bio vjerno Božje dijete, ključno je da dobije spoznaju o zlu kao i o dobru, kako bi bio sposoban napraviti inteligentan izbor između to dvoje. Isus je rekao da Bog želi da oni koji ga žele obožavati čine to "u duhu i istini". (Ivan 4: 23, 24) Bog ne traži slijepo obožavanje, nego vjernost i povjerenje u njega koje se temelji na razumijevanju i uvažavanju. Ostvarenje toga u vezi s Adamom i njegovim potomstvom jedan je od glavnih ciljeva dopuštenja zla u Božjem velikom planu čovjekova oporavka od grijeha i smrti.

ISKUSTVO—NAJVAŽNIJI ČIMBENIK

Ispravno i pogrešno, kao načela, utvrđuju se božanskim zakonom. Svijet je danas ispunjen ratom,

zločinom, kaosom i patnjom jer se Božji zakoni—njegovi standardi ispravnog i pogrešnog—često zanemaruju i negiraju. Dok je čovjek bio obdaren svješću, sama svijest nije svjesna što je ispravno, a što krivo osim ako nije opskrbljena tim podacima iz mjerodavnog izvora. Vjerujemo da ovaj izvor postoji samo u Riječi Božjoj, Bibliji.

Znajući da je Adam posjedovao sposobnost razumijevanja činjenica koje su mu priopćene, Bog je na svom ljudskom sinu postavio test poslušnosti, definirajući zakon koji je u to uključen. Stvoritelj je našim prvim roditeljima pružio prekrasan dom "na istoku u Edenu", koji je imao "svakovrsna stabla – pogledu zamamljiva a dobra za hranu." (1.Mojsijeva 2: 8, 9) Bilo je tamo i stablo života i drugo koje je opisano kao "stablo spoznaje dobra i zla." Bog je zapovjedio Adamu da ne jede s tog stabla i obavijestio ga je da je kazna za neposluh smrt: " U onaj dan u koji s njega okusiš, zacijelo ćeš umrijeti!" (vs. 17) Kao čovjekov Stvoritelj, Bog je imao pravo zahtijevati poslušnost od svog ljudskog stvorenja i osuditi ga na smrt ako se ogluši.

Ovaj zahtjev za poslušnošću bio je božanski zakon, jednostavno izrečen i lako razumljiv. Budući da je Bog obavijestio Adama da će smrt biti kazna za neposluh, možemo reći da je prema tome znao kakva je posljedica prijestupa. Istina, Adam nije mogao vidjeti budućnost i predočiti si svu patnju i smrt što je donio ljudski grijeh i sebičnost koji su započeli u njegovoj neposlušnosti. Međutim, znao je da će ga neposlušnost dovesti do njegove vlastite smrti.

Međutim, te informacije nisu bile dovoljne da Adama odvrate s pogrešnog puta. Nedostajalo mu je

pravo razumijevanje onoga što je bilo uključeno u njegovu neposlušnost, jer se njegova spoznaja temeljila, ne na iskustvu, već samo na onome što mu je rečeno. Bez sumnje, Adam je volio svog Stvoritelja, ali možda je krivo promišljao da bi, budući da je Eva već prekršila upozorenje i da će umrijeti, bilo bolje umrijeti s njom nego živjeti bez nje. Stoga, ne posjedujući dodatnu snagu koju bi mu pružilo iskustvo, Adam je prekršio božanski zakon i bio je uronjen u smrt.

SPOZNAJA DOBRA I ZLA

U Božjem naumu, u kojem je mogao predvidjeti čovjekov pad, upravo je Adamova neposlušnost slobodne volje trebala u konačnici dovesti do stjecanja potpunije spoznaje Boga i njegovih postulata ispravnog i pogrešnog. Stablo sa kojega je bilo zabranjeno ubirati plodove bilo je "stablo spoznaje dobra i zla." Slijedilo je da će, ako bude jeo sa ovog stabla, steći spoznaju koja se podrazumijeva po imenu stabla, iako će zbog toga postupka neizbježno patiti i konačno umrijeti.

Nakon što su i Adam i Eva uživali zabranjeni plod, Bog je o njima kazao: "Evo, čovjek postade kao jedan od nas – znajući dobro i zlo!" (1.Mojsijeva 3: 22) To ne znači da je zabranjeno voće imalo čarobni učinak na naše prve roditelje, omogućujući im da odjednom imaju potpuno znanje o dobru i zlu. Čitamo da su se ubrzo nakon neposlušnosti zastidjeli svoje golotinje, ali to je nesumnjivo dijelom bilo i zbog osjećaja krivnje koji su odmah osjetili zbog neposluha prema svom Stvoritelju.

Mišljenja smo da Božja izjava znači, naime, da je čovjeku zbog neposluha bilo suđeno da zna i dobro i zlo, ali da bi to znanje trebao steći iskustvom. Tako je

odmah započeo odgoj naših prvih roditelja. Protjerani su iz svog doma u vrtu u okrutno okruženje. Mučile su ih sve vrste nepovoljnih stihija, o kojima se govori kao o "trnju" i "korovima", koje će im "prokleta" tlo rađati i protiv čega će se morati boriti dok se u smrti ne vrate u zemlju iz koje su uzeti.—vss. 17-19

U narednom mjesečnom izdanju magazina *The Dawn* ("Svanuće") razmotrit ćemo veliki i slavni ishod čovjekova iskustva s grijehom, patnjom i smrću. U tom ćemo ishodu vidjeti da će trenutno iskustvo čovječanstva sa zlom naučiti čovjeka vječnu lekciju koju nikada više neće trebati ponavljati kroz beskrajno doba vječnosti. Čovjeku će se pružiti prilika da se vrati do savršenstva uma, tijela i karaktera, da živi na savršenoj zemlji—i više neće biti proklet—zauvijek.
